

מילין קידין והידושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביחצירא שליט"א

מִי־הָתָא

תְּהִי־תָא

תְּהִי־תָא דְאִתְרִי־תָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

עיקר עבודת האדם בשמירת ג' בריתות

על הפסוק (משלי כג כו) 'תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצורנה', מה ראה הקדוש ברוך הוא לשאול מישראל הלב והעינים שיהיו אחריו, לפי שהעבירה תלויה בהם, הדא הוא דכתיב (לעיל טו לט) 'ולא תתורו אחרי לבבכם' וגו', עינא וליבא תרי סרסורי דחטאה אינון.

האבות תיקנו חטא אדה"ר בג' הבריתות וזכו לגילוי אלוקות

ובזה חטא אדם הראשון, כי חטאו בעיניהם כמו שכתוב (בראשית ג ו) 'ותרא האשה כי טוב העץ וגו', וכתיב (שם פסוק ז) 'ותפקחנה עיני שניהם'. וכן חטא בברית המעור כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין לח:): אדם הראשון מושך בערלתו היה. וגם חטא בברית הלשון ונכשל במאמר פיו (בראשית ג יב) 'האשה אשר נתתה עמדי', ופירש רש"י שבדבריו כפר בטובה². ואחר שתיקנו האבות חטא זה זכו לגילוי אלוקות כמו שכתב השל"ה הקדוש (פסחים מצה עשירה ו): **לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו**, רומז על שלימות יעקב בשלש אלה. נגד ברית עין, אמר **לא הביט און**. וכן זה רומז לברית המעור, נאמר כאן 'לא הביט און', ונאמר שם (דברים כא יז) 'ראשית אוננו'. **לא ראה עמל**, רומז על ברית הלשון, על דרך דכתיב (קהלת ו ז) 'כל עמל האדם לפיהו', שרומז על

לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו (כג כא).

כל אדם הינו שליח מאת הבורא יתברך לרדת לזה העולם³, ועיקר שליחותו היא, להיות זהיר בשמירת שלוש הבריתות שכרת עמנו הקל ברחמיו, וכמו שכתוב (איוב ה ז) 'אדם לעמל יולד', עמ"ל ראשי תיבות ע"ן מ'עור ל'שון, כלומר, לשם שמירתן של ברית העין שכתוב בה (שם לא א) 'ברית כרתי לעיני', ברית מילה וברית הלשון, שהם תלויים זה בזה כמו שאמרו **בספר יצירה** (פ"ו מ"ד), וכיון שצפה אברהם אבינו ע"ה וכו', אז נגלה עליו אדון הכל ברוך הוא וכו', וכרת לו ברית בין עשר אצבעות רגליו והיא ברית המילה, ועשר אצבעות ידיו והוא הלשון.

שמירת הברית תלויה בשמירת הפה והעיניים

כתב החיד"א (יוסף תהלות תהלים קלט ב ועוד) 'פה' בגימטריא 'מילה', ששמירת הברית תלויה בשמירת הדיבור, וביאר כמין חומר, שזהו דכתיב (תהלים שם) 'כי אין מילה', מה שפגמתי בברית מילה, הוא 'בלשוני' מפני שפגמתי בדיבור. ואין צריך לבאר מה שהארכו בכל ספרי הקודש ששמירת הברית לא תיתכן כי אם בשמירת העינים בקדושה, שאמרו במדרש (במדב"ר י ב)

המשך בעמוד הבא

א. כך כתוב בפסוק (משלי כב כא) 'להשיב אמרים אמת לשולחין'. וראה מה שכתב המהר"ל מפראג בנתיבות עולם (נתיב הצדקה פ"א): והשליח הוא האדם והמשלח הוא ה' יתברך אשר שלח האדם, וברא האדם בעולמו לעמל, וכדכתיב (איוב ה ז) 'אדם לעמל יולד' וגו'.
ב. וזו היתה עבודתם של האבות הקדושים לתקן חטא אדם הראשון, אברהם תיקן ענין העין וכל מי שיש בו עין טובה הוא מתלמידיו של אברהם אבינו (אבות פ"ה מ"ט), וכן דרשו חז"ל (סוטה י). 'ותשב בפתח עינים' (בראשית לח יד) הוא פתחו של אברהם אבינו שכל העינים צופות לראותו. ויצחק אבינו תיקן ברית הלשון, כי יצחק בא מצד הגבורה ששורשה בספירת הבינה, כדאיתא (זוהר אחרי סה). שמן הבינה מתעוררים הדינים, הוא שתיקן ברית הלשון הרומזת אל הבינה כמו שכתב בפרדס רימונים (שער כ"ג פ"ב) בשם ספר האורה שהבינה נקראת ברית לשון וברית הפה וברית השפתים. ויעקב אבינו שנשמר ולא קרי מימיו (יבמות עו). הוא שתיקן ברית המעור.

ג' בריתות כנגד 'היה הוה ויהיה'

כפי שמירת שלוש בריתות אלו מגלה את שם הוי"ה יתברך בו ובכל העולם, שהרי שם הוי"ה הקדוש מורה על היותו היה הוה ויהיה, ועל זה רומזים שלש הבריתות, כי הלשון מורה על בריאת העולם לשעבר כמו שכתוב (תהלים לגו) 'בדבר ה' שמים נעשו', והעין מורה על בחינת הוה שהוא עין ההשגחה בכל זמן, כמו שכתוב (זכריה ד י) 'עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ', וברית המעורר מרמז על היחוד השלם לעתיד לבוא שיתיחדו הספירות העליונות בשלמות.

הלשון, ועל דרך שנאמר (משלי יח כא) 'מות וחיים ביד לשון' וזהו שסיים ה' אלקיו עמו, שזהו סיבת ייחוד שם הוי"ה אלקים וכו'.

ומהם נמשך הכח לכל יהודי ויהודי השומר שלוש בריתות אלו, כמו שממשיך שם השל"ה: וכשהאדם שלם בשלש בריתות אלה, אז יש בו מדעת קונו, כי כדמות חיבור העליון גם כן בו, כי שב חומריות גופו לנפשו להיות חומרו זך ודק מתייחד עם הנפש. ונוכל לומר, כי בתיבת לא ראה עמל שלש בריתות אלה, כי 'עמ"ל', ראשי תיבות ע"ן, מ'עור, ל'שון [שכאשר לא ראה עמל שהם ג' הבריתות, זוכה ל'ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו].

מילתא דפליאה

גודל עבודת דורות האחרונים יותר מעת שביהמ"ק קיים

מה טבו אהליך יעקב משכנותיך ישראל (כד, ה). ביאר רש"י ע"ה, 'אוהליך יעקב' מדבר על זמן שהיה משכן ובית המקדש, 'משכנותיך ישראל' בזמן שבית המקדש חרב שנתמשכן בעוונותינו.

וקשה להולמו, שכן ידוע כי שם יעקב רומז לדרגה פחותה בבחינת 'עקב', ושם 'ישראל' לשון גדולה ושררה, ככתוב (בראשית לב כט) 'ויאמר, לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל, כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל', אם כן יש לנו להבין מדוע כאן רואים אנחנו כי בזמן בית המקדש שהייתה העבודה והקרבת הקרבנות נאמר 'אהליך יעקב', ובזמן שחרב הבית ואין לנו כהנים בעבודתם נאמר 'משכנותיך ישראל' הרומז לדרגה גבוהה.

מתרץ השפתי צדיק מפילץ ע"ה (אות מ"ו) כי אכן בזמן שהיה משכן ובית המקדש שהרגשנו קרובים עד כדי שאמרו במדרש (שמו"ר לו א), 'משוש כל הארץ' (תהלים מח ג) שלא היה אחד מישראל מיצר כשהיה בית המקדש קיים, למה, שהיה אדם נכנס לשם מלא עוונות והיה מקריב קרבן ומתכפר לו, אין שמחה גדולה מזו שהיה יוצא צדיק. וכשקרובים כל כך היו בני ישראל בבחינת 'עקב', שלא היה נחשבת העבודה בפני עצמה, שכן בקלות יכלו לעבוד את ה', ועצם קיומו של המשכן הוא זה שהוסיף נחת רוח בעבודתם כדי שיזכו לבחינת 'ישראל'. אך בזמננו שאין משכן ובית המקדש, אזי כל נדנדוד עבודת קודש מתקבל לנחת רוח ביתר שאת משהיה בזמן המקדש, כי מתוך הסתר קשה פי כמה לעמוד בגבורה ולעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו, ממילא כל יהודי במעט עבודה זוכה לקרבה גדולה כזו בבחינת 'ישראל' מלשון שר ושליט כי חביב הוא לפני הקב"ה במאוד מאוד.

להחדיר בלב חשיבות עבודתו בדור זה

ברכה זו של בלעם הרשע לא נתהפכה לקללה, ונשארת לתמיד. ומשכך יש לו לכל אדם להכניס זאת בעמקי לבבו ולדעת כמה גדולה היא ההערכה שמייחס הקב"ה לכל עבודה והתגברות בזמן שאין בית המקדש, ובפרט בדורנו שנמצאים בעמקי הגלות. ויהודי שנותן מעצמו משהו לנחת רוח לקב"ה הרי שעולה ומתגברת הקרבה שזוכה במעשה זה, ואף כי אינו נראה לעין, יום יבוא וידע כמה כל מעשה דיבור ומחשבה וכל פסיעה ופסיעה שפסע לקראת בוראו, חשובים ונכבדים ויזכה על ידם לאור באור החיים את ה' בבחינת שר וחשוב הלא היא בחינת 'ישראל'.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

מראש צורים אראנו - כח אבות ואמהות

האבות הקדושים אשר בזכותם יש לדורותיהם אחריהם עמידה וקיום, ואף שבגמרא (שבת נה.) נחלקו אם זכות אבות עודנה קיימת או שכבר תמה אותה הזכות, מכל מקום היו צדיקים מפרשים בדרך רמז שבודאי גם היום עומדת לנו זכות האבות, ואדרבה עודנה תמימה ושלמה ולא נגעו בה כל עיקר, וזהו הרמז בדברי חז"ל 'תמה זכות אבות', 'תמה' לשון תמימות, לומר שזכות אבות עומדת בשלמותה, ובמשך כל הדורות עדיין לא השתמשו בה והיא שלמה ותמימה ובכוחה להגן על בני ישראל בכל מצב שהוא.

סיוע מהאבות ברוחניות

כל יהודי יש לו שייכות באבות הקדושים ובמעשיהם הטובים, ואף שאין לנו שום השגה בקדושת נשמתם ובגודל עבודתם, מכל מקום לעולם יש לבנים נגיעה באבותיהם, ועל שם כן הם קרוים אבות כי הניחו כוחם לבניהם אחריהם. ומכיון שכל נשמות ישראל היו כלולות בנשמת אברהם אבינו, וכל מצוה שקיים היה כולל בה את נשמות יוצאי חלציו, לפיכך אנו זרעו אחריו מתקשרים בו בכל מעשה מצוה שאנו מקיימים [כי מכוחו זכינו לעבוד את ה' יתברך, כמו שכתוב (בראשית יח ט) כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה']¹, כי כל מעשי ישראל נעשים מכוח האבות הקדושים שקיימו את מצוות התורה במסירות נפש ובכל הכוונות הראויות בשלימות [והיו נשמות ישראל נכללים בכל מעשי האבות, וראה בשער הגלגולים (הקדמה יא): תחילה יש נשמה אחת אב לכולם והוא אדם הראשון כולל כולם, ואחר כך נכללות כולם בג' אבות אברהם יצחק ויעקב].

כוח האבות להתגבר על היצר

יהודי עובד ה' נותן דעתו בכל עת ללכת בדרכי אבות ואמהות, כמו שכתוב (תהלים קכא א)

המשך בעמוד הבא

חוזקם של ישראל מאבות ואמהות הקדושים

כִּי מֵרֵאשִׁי צִרִים אֶרְאֶנּוּ וּמִגְבָּעוֹת אֲשׁוּרָנּוּ (כג ט). כתב רש"י: אני מסתכל בראשיתם ובתחילת שורשיהם, ואני רואה אותם מיוסדים וחזקים כצורים וגבעות הללו ע"י אבות ואמהות. כל עיקר חוזקם של ישראל בא להם מן היסודות שהעמידו אבותינו הקדושים ואמותינו הקדושות, כפי שכתב במדרש (תנחומא יב) 'כי מראש צורים אראנו' אלו האבות, 'ומגבעות אשורנו' אלו האמהות.

כוח האבות והאמהות מיוחד כאחד

כוחם של האבות והאמהות מאוחד הוא יחד ונשאר לזרעם כל השפעות הברכה והניסים, וכמו שמצינו אצל שרה אמנו שנעשו עמה ניסים גדולים, והיה הענן קשור על האוהל שלה, והברכה היתה שורה בעיסתה והנר היה דלוק מערב שבת לערב שבת, ואף על פי שלאחר פטירתה הסתלקו כל אותם הניסים, מכל מקום כשנכנסה רבקה לאוהלה של שרה חזרו כל הניסים למקומם, כי היה כוח קדושתם נמשך מדור לדור, וממילא חזרו בזרעם.

כך התאספו הכוחות הברכות והניסים אצל יעקב אבינו, ועל שם כן היה נקרא בשם 'ישראל' הכולל את כל האבות והאמהות, והוא ראשי תיבות 'יצחק יעקב ש'רה ר'בקה ר'חל א'ברהם ל'אה, ונקראו גם בניו בשם 'ישראל' כי התאספו בהם כל הכוחות הללו לדורות עולם, וכן מצינו שהזכירו את זכות רחל ולאח בנישואי בועז ורות, 'יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר בנו שתיהם את בית ישראל' (רות ד יא), ונמשך כוחם אחריהם לכל בית ישראל.

זכות אבות עומדת בשלימותה

זכות זאת עומדת להם לבני ישראל בכל שנות הגלות, ובכל עת ובכל תפילה מזכירים את זכות

אכן זהו דבר שאינו בגדר המציאות שנזכה בדורותינו השפלים להגיע למדרגת האבות הקדושים, אלא פירוש דברי חז"ל הוא כמו שאמר הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא ע"ה 'יגיעו מעשי' לשון נגיעה, שעל כל פנים יתאמץ ויתייגע שתהיה לו נגיעה במעשי האבות הקדושים, ואם יזכה לנגיעה אפילו במקצת מדרגתם הרי זה כאילו נגע במדרגתם בשלימות. הדבר נמשל ליוצא לדרך, שאף שעדיין לא הגיע למחוז חפצו, הרי הוא נמצא בדרך הרצויה, כך גם ההולך בדרכי האבות אף שאינו זוכה לעשות כמעשיהם, מכל מקום הוא זוכה להיות נוגע במעשיהם. כשיזכה לנגיעה בדרכיהם תשפיעה נגיעה זו על כל עבודתו, שהרי עבודת ה' צריכה להיות בחמימות ובהתלהבות, בבחינת 'חם לבי בקרבי בהגיגי תבער אש' (תהלים לט ד), וכיון שכל אחד לפי מדרגתו זוכה למעט חמימות, והדין הוא חם מקצתו חם כולו.

זכות אבות בג' תפילות

הזמן המיוחד להתקשר בכוח האבות הקדושים הוא בתפילת העמידה, אשר הם שתקנו ג' תפילות בכל יום, ובעמדנו להתפלל מקדימים זכות אבות ואומרים 'אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב', ובתפילת שחרית מתקשרים בכוחו של אברהם אבינו ע"ה, ובתפילת מנחה מתקשרים בכוחו של יצחק אבינו ע"ה, וכן בתפילת ערבית מתקשרים בכוחו של יעקב אבינו ע"ה, וזהו שאין קורין אבות אלא לשלשה, כי כל עבודתינו היא מכוחם, ובכח תפילות אלו זוכים לעורר כוחם עמנו לסייע בעדנו בעבודת ה' בכל תרי"ג מצוות.

ברכה להולכים בדרכי אבות ואימהות

וכשהולכים בדרכי האבות והאמהות זוכים לברכות האמורות בתורה, כמו שנרמז בפסוק (ויקרא כו ג) 'אם ב'חוקותי ת'לכו ו'את' ראשי תיבות 'אבות', וכן סופי תיבות עם התיבות בגימטריא 'אמהות', ועל ידי ההליכה בדרכיהם יזכו לכל האמור בפרשה בברכה גשמית ורוחנית.

'אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי', 'הרים' אלו האבות, ועל ידי שנושאים עינים ללכת בדרכיהם זוכים למצוא עזר וסיוע. ובכל מצב וקושי שאדם נמצא יכול למצוא עזרה וחיזוק מכוח האבות, לשאת עינים בכל עת צרה אל האבות הקרויים 'הרים', ועל ידי כן 'יבוא עזרי'. וכמו שרואים אצל יוסף הצדיק שעמד בניסיונות קשים ביותר, והיה מחזק את עצמו בכוח אביו יעקב, והיה זיו איקונין של יוסף דומה לשל יעקב, עד שלא משה מנגד עיניו דיוקן צורתו של אביו, לקיים האמור (ישעיה ל כ) 'והיו עיניך רואות את מוריך', ודבר זה עמד לו להתגבר ולסרב לעצת יצרו, בכוח דמות דיוקן אביו שנגלתה לו בשעת הניסיון.

לימוד מדרך האבות הקדושים

מלבד הכח הסגולי שמקשר אותנו בקשר אמיץ וחזק בקדושתם, ניתן גם על ידי ההתבוננות בדרכיהם לזכות להגיע לאהבת ה', כמו שכתב בעל הטורים (דברים ו ה) 'ואהבת' אותיות 'האבות', 'בכל לבבך', כאברהם שנאמר בו (נחמיה ט ח) 'ומצאת את לבבו', 'בכל נפשך' כיצחק שמסר נפשו להקב"ה, 'ובכל מאדך' כיעקב דכתיב ביה (בראשית כח כב) 'וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך'. והיינו שיתנהג כמו האבות במסירות נפש, וגם אם היצר הרע יחלישו יתגבר עליו, ולא יחוס על ממונו בקיום המצוות ובלימוד התורה.

חובה על כל יהודי להביט בדרכי אבות

ולהשיג נגיעה במעשיהם

לפיכך חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, שכל אדם מישראל גם הפחות שבישראל חייב לומר לעצמו מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי. ואין הכוונה לאבותיו שראו עיניו, אלא צריך לבקש להגיע למעשי האבות הקדושים אשר הם לבדם קרויים אבות, כמו שאנו מתפללים תמיד 'אלקי אבותינו אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב'. וידוע שלשון 'חייב' בדברי חז"ל משמעו חיוב עד כדי מסירות נפש, ואין שום אדם רשאי להיפטר מחיוב זה.

מילין יקירין

פרקי הדרכה ועבודה ה' על סדר הפרשה

עבודת ה' בבחינת 'אלוקיו עמו' בכל מצב ומקום

תיפנה', מבאר הרה"ק רבי משה מקוברין ע"ה, 'אל תאמר כשאפנה' ממחשבות רעות ומן יצר הרע אז 'אשנה', 'שמא לא תפנה' שמא נבראת על אופן זה שלעולם לא תפנה, כי יש ונברא בעבור שיעבוד את ה' יתברך בעבודה כזו אשר לעולם לא יפנה ודווקא ממקום זה תושלם עבודתו, ועל כן אל יאמר כשאתפנה מעסקי ויהיה לי מנוחה מהדברים המפריעים לי אזי אז אוכל לקיים את התורה והמצוות ביישוב הדעת, שמא לא תפנה, שמא רק באופן הזה הטילו עליך לקיים את המצוה.

עיקר הניסיון כשאינו מרגיש הקדושה

כך מנסה הקב"ה את זרע האבות הקדושים ע"ה ככתוב (דברים יג ד) 'כי מנסה ה' אלקיכם אתכם לדעת הישכם אוהבים את ה' אלקיכם בכל לבבכם ובכל נפשכם'. וזה עיקר הניסיון בשעה שאינו רואה את אור הקדושה, ומרגיש מרוחק בבחינת 'לא תפנה' בגשמיות או ברוחניות, ועדיין אינו טהור ונקי מכל מחשבה רעה. כידוע **מהבעל שם טוב הקדוש ע"ה** שבעת ניסיון נוטלים מן האדם כל במדרגותיו והשגותיו, ורק ע"י יראת שמים כפשוטה יכול להתגבר על הניסיון. הלא כשיעמוד בניסיון עם כל השגותיו הרוחניים אין זה ניסיון, כי כשמאיר לו, כל חפצו ומאוייו הם לעשות רצון יוצרו. ולכן לוקחים ממנו כל המדרגות, ונשאר רק עם האמונה היא היראה, כי שער היראה היא האמונה, כי איך יראין אם אין מאמינין מציאותו [לשון קדשו של האורח לחיים ע"ה (וירא ד"ה וישכם)], וכך זה אכן ניסיון האם ישמע בקול ה' גם במצב זה.

ובזה פירש הרה"ק המגיד רבי ישראל מקוז'ניץ

לא הפיט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו (כג כא). בפתח דברינו נקדים את הידוע מהחידושי הרי"ם ע"ה (ליקוטי הרי"ם ריש כי תשא מספר הזכות), שאמר על המשנה בפרקי אבות (פ"א מי"א) 'אם לא עכשיו אימתי' שלכל רגע יש תפקיד מיוחד בעבורו לתקן בעולם, ושאין רגע אחד שיתקן את הרגע האחר. וכן לכל נברא יש את התיקון המיוחד שרק הוא יכול וצריך לפעול במעשיו ואין אחר שיעשהו, שכל אחד הרי הוא שליח שנשתלח לעולם לתקן דבר מה מסוים, ומכך חשיבותו של כל רגע הצריכה להיות אצל כל אחד, הלא עכשיו יש רגע המיוחד שבו רק אני יכול לתקנו, ואם איבד את הרגע הראוי לשם שליחותו כבר לא יוכל להשיבו לאחור מכן. על כך אמרו חכמינו ז"ל (שם פ"ד מ"ג) 'אין לך אדם שאין לו שעה, ואין לך דבר שאין לו מקום', שלכל אחד יש את השעה והתיקון המיועד דווקא לו ואינו יכול להיעשות ע"י שום אדם שבעולם, ולכך לא יתכן שאין לו את השעה לצורך כך, כי לולי השעה והמקום אינו יכול לקיים את שליחותו העליונה.

יתכן ועבודת ה' מתוך המצב המבולבל היא דווקא המבוקשת ממנו

לאחר הידיעה הזו, יכולים אנו להבין כי לשם תיקון הרגע המיוחד המצפה שיתקנו האדם, אינו דווקא בשעה שהכל זורם לו למישרין ואין שום מונע המטריד את מנוחת נפשו, כי ודאי אם הקב"ה שלח את הרגע הזה אלי אות הוא כי בזה חפץ הקב"ה, שדווקא במצב זה אעבוד אותו ובכך אתקנו. לפיכך אומר התנא בפרקי אבות (פ"ב מ"ד) 'אל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא

ע"ה (עבודת ישראל וירא ד"ה ויקרא) את לשון הכתוב שבעקידת יצחק (בראשית כב ד) 'וירא את המקום מרחוק', כי הקב"ה הנקרא 'מקום' נראה לו לאברהם כאילו הוא מרחוק, ולא היה אברהם אבינו ע"ה יכול לדבק עצמו במדרגתו הראויה לו, וזה היה עצם הניסיון שלו שנסתלקה ממנו מדרגתו, ועם כל זה התגבר באמונתו לקיים דבר ה'.

כשמלא עצמו בקדושה נשאר רשימו לעת ניסיון

כדי שתישאר בנו הקדושה בעת ניסיון שנשאר האדם רק אם יראת השמים, השיא אותנו **הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג ע"ה** עצה הוגנת, וכך שמע ממנו **האורח לחיים ע"ה** (וירא ד"ה וישכם) ¹: ענין הניסיון שלוקחין מן האדם האמונה, רק 'שמן תורק שמך' (שיה"ש א ג), כמו שמערין שמן מכלי אל כלי ריחו נודף, אף על פי שהכלי ריקן, כך כל דבר שבקדושה, אף על פי שמסתלק נשאר רשומה, ומזו הרשומה שנשאר באדם בעל הנסיון, צריך לחזק האדם את עצמו מאוד עד שיעמוד על הנסיון, דאם לא כן מה חידש. ידיעה זו היא שעמדה לאבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב ועימם יוסף הצדיק ע"ה שהאמונה שלהם הגינה עליהם ונשארו בתמימותם לבורא יתברך.

העבודה בעת הסתר - עדות על אמונתו בה'

מכאן הראת לדעת ויש לכל אחד לחדד זאת לעצמו כפעם בפעם, כי העבודה

שעובד לה' יתברך בזמנים הקשים העוברים עליו, רצויה וחשובה לפני ה' יתברך, ואף שאינו מצליח לעבוד אותו ביישוב הדעת ואין לו את הכלים המוחין והרחבת הדעת הרצויים לקיים המצוה כדקא יאות, עם כל זה חשובה עבודה זו לפני המקום ברוך הוא יותר משעה שירווח לו ותשוב אליו יישוב דעתו אף שאז יוכל לעבוד מתוך התבוננות, ואף להשיג מדרגות גבוהות. שכן בכך שעושה עבודתו בכל דרגה ומצב שנמצא בו, מעיד על אמונתו החזקה בבורא יתברך, כי בכך מאמין שכך גזרו משמים שיעבוד מתוך 'שמא לא תפנה', וכיון שהכל בהשגחה פרטית לכן נגזר שכך תהיה ההרגשה בשעה זו. וזה יסוד גדול בעבודת ה' יתברך, שבכל המצבים יקבל באהבה את מצבו כפי הזמן והמקום שבו נמצא, ואל יחפוץ בהשגות ומדרגות רמות, וזהו הסימן שהעיקר אצלו היא עבודת ה' יתברך ולא הנאת וטובת עצמו שתהיה לו בזמן של נחת ושלוה.

זה מה שרומז הפסוק שלפנינו: **לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל**, כי גם אם נצא בשפלות בבחינת און ועמל, עם זאת ה' **אלקיו עמו ותרועת מלך בו**, כי דווקא מהמצב שבו נמצא מעלה נחת רוח לבורא יתברך, כי כך נגזר משמים שאדם זה בדיוק הוא שיעבוד את בוראו ברגע זה ודוקא במצב השפל שנמצא בו. ולא זו בלבד אלא **תרועת מלך בו** שמעיד על הימצאות ה' בכל מקום ומצב אף במקומות וזמנים המרוחקים מן הקדושה, ובכך ממליך מלכנו על כל הבריאה ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה'.

יצא לאור ע"י מכון אור לישראלים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או לגשת ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישראלים
ניצוב ועימוד: שוקי קנר

ג. באורח לחיים כותב על מאמר זה 'שמעת' ואינו כותב ממי שמע, אך ראה בחקל יצחק (במדבר ד"ה ואתה הפקד) שאמרה זו הביא רבינו האורח לחיים בשם הרה"ק רבי שמעלקא ע"ה. וכך נראה מכמה מקומות שהביאו דבריו.